SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2293

av Ann-Christine Frohm m.fl. (SD)

Svensk flygfart som håller höjden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frågan om ett statligt övertagande av kvarvarande region- och kommunägda flygplatser är möjligt och hållbart och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut Arlanda flygplats och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla Bromma flygplats och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riksintresseflygplatser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en trygg och säker flygindustri och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetsuniformer på statliga flygplatser ska vara fria från politiska och religiösa budskap och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad säkerhet på direktlinjer och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad rätt att använda videokamera i tjänsteutövandet och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbutreda ett förtydligande i luftfartslagen och i luftfartsförordningen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbutreda möjligheten att öka minimistraffet i luftfartslagen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur användning av drönare kan underlättas och hotet från drönarattacker och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljösatsningar som berör svensk flygindustri ska innefatta beräkningar av koldioxidläckage och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av kompletteringar av antalet beredskapsflygplatser utifrån samhällsviktiga behov och totalförsvarets krav och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regionala flygplatser bör erhålla ersättning för all jourverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en riktad utredning i syfte att genomlysa Luftfartsverkets arbete med att säkerställa flygtransporter i allvarlig kris och ytterst i krig bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa särskild behörighet för piloter som flyger fallskärmshoppare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En väl fungerande flyginfrastruktur är avgörande för såväl näringslivets konkurrenskraft som människors möjlighet att bo, arbeta och driva företag i hela Sverige. Flyget binder samman landets regioner med våra större städer och omvärlden, möjliggör transporter av människor och gods samt skapar förutsättningar för jobb, investeringar och tillväxt i hela landet. Flyget fyller också en central roll för samhällets beredskap och säkerhet. Flygplatser möjliggör sjukvårdstransporter, organtransporter, ambulansflyg, sjöräddning, brandflyg och andra samhällsviktiga insatser som kan vara avgörande för att rädda liv. De utgör dessutom en viktig del av totalförsvaret och Sveriges förmåga att

hantera kriser, extraordinära händelser och höjd beredskap. Den svenska flygindustrin är samtidigt en viktig del av Sveriges ställning som kunskaps- och industrination. Genom forskning, teknikutveckling och hög specialistkompetens bidrar sektorn till innovation, sysselsättning och internationell konkurrenskraft. För att dessa värden ska kunna bevaras krävs långsiktiga planering och en robust nationell flyginfrastruktur. Staten måste därför ta ett större ansvar för landets strategiskt viktiga flygplatser. Samhällskritisk infrastruktur ska inte vara beroende av enskilda kommuners eller regioners ekonomiska förutsättningar. Flygplatser med betydelse för nationell tillgänglighet, godstransporter, beredskap och totalförsvar bör därför förstatligas. Genom ett statligt huvudmannaskap kan långsiktig planering, en stärkt beredskap och likvärdiga förutsättningar i hela landet säkerställas.

Sverige ska vara en stark tillväxt-, kunskaps- och försvarsnation. Då krävs ett flygplatssystem som utvecklas utifrån nationella behov och samhällsintressen. Ett förstatligande av de strategiskt viktiga flygplatserna är därför nödvändigt för att säkra Sveriges konkurrenskraft, sammanhållning, beredskap och säkerhet.

Förstatliga flygplatser i Sverige

Sveriges flygplatser är en del av vår nationella infrastruktur och beredskap. Trots det vilar ansvaret i dag ofta på enskilda kommuner och regioner med mycket skilda ekonomiska förutsättningar.

För att säkra tillgänglighet, konkurrenskraft och krisberedskap bör regeringen tillsätta en utredning om ett statligt övertagande av de kvarvarande region och kommunägda flygplatser. Flygplatser är av nationellt intresse, särskilt i händelse av kris eller krig och ansvaret för dessa bör därför ligga på nationell nivå. Ett förstatligande skulle skapa mer likvärdiga villkor, stärka Sveriges flyginfrastruktur och säkra viktiga transportnoder för framtiden.

Bygg ut Arlanda flygplats

Arlanda har en särställning som Sveriges största flygplats och är en strategiskt viktig knutpunkt för näringsliv, turism, forskning, utbildning och internationella relationer. Som landets främsta internationella gateway är Arlanda också ett skyltfönster för Sverige som kunskaps- och innovationsnation.

För att Sverige ska kunna hävda sig internationellt även i framtiden behöver Arlandas kapacitet, tillgänglighet och utvecklingsmöjligheter stärkas. Särskilt viktigt är bättre kommunikationer med omgivande regioner genom snabbare och mer prisvärda förbindelser, förbättrade väganslutningar samt ökade parkeringsmöjligheter.

Arlanda Express bör tas i statlig regi genom Trafikverket för att möjliggöra lägre priser, ökad kapacitet och bättre integration med övrig kollektivtrafik. Vidare bör Arlandasamordningens förslag om ökad kapacitet och förbättrad tillgänglighet prövas skyndsamt. Investeringar i effektiva markanslutningar är nödvändiga för att säkra Arlandas roll som ett nationellt intresse av stor betydelse för Sveriges tillväxt, konkurrenskraft och beredskap.

Behåll Bromma flygplats

Bromma flygplats är mycket mer än en flygplats för reguljärtrafik. Den är en viktig del av Sveriges beredskap och spelar en central roll för sjukvårdstransporter, ambulansflyg och organtransporter. När ett organ ska transporteras eller en patient behöver avancerad vård är varje minut avgörande.

En av Brommas största fördelar är dess närhet till Karolinska Universitetssjukhuset. För transporter av patienter, specialistteam och donerade organ innebär det kortare restider än från Arlanda, vilket kan vara direkt livsavgörande.

I ett allt osäkrare omvärldsläge behöver Sverige stärka sin civila beredskap, inte avveckla viktig infrastruktur. Att lägga ned Bromma skulle minska kapaciteten för samhällsviktig luftfart och försvåra sjukvårdens transporter.

Riksintresseflygplatser

Ett riksintresse syftar till att skydda anläggningar från åtgärder som kan begränsa deras tillgänglighet eller försämra deras funktion. Fler flygplatser än i dag bör omfattas av detta skydd, eftersom de har en avgörande betydelse vid kriser, extraordinära händelser och höjd beredskap. Syftet är i stället att säkerställa att anläggningen även i framtiden kan användas och fullgöra sin funktion.

Vid den fortsatta prövningen av riksintressen bör flygplatsernas betydelse för samhällsviktiga transporter, geografisk tillgänglighet och totalförsvaret väga tungt.

Skyddet behöver därför utformas med hänsyn till såväl dagens verksamhet som framtida behov och utvecklingsmöjligheter.

Trygg och säker flygindustri

Sverigedemokraterna applicerar inga ideologiska värderingar på de olika trafikslagen. Tryggheten ska prioriteras oavsett trafiksätt och ett omfattande säkerhetsarbete måste fortsätta att genomföras för att förebygga kapningar, attentat och triggerfaktorer samt nya typer av ideologisk brottslighet. Säkerheten måste ökas och nya rutiner införas för att underlätta resandet både inom och utanför Europa.

Neutral arbetsuniform på statliga flygplatser

Flyget har utöver resor och transporter också en viss särställning när det gäller att marknadsföra Sverige som turist , handels- och industrination. Personer som reser till och från Sverige med flyg ska bemötas med respekt och professionalism. Personal ska kunna kännas igen utifrån både profession och identitet, men även med en viss mån av religiös neutralitet för att tydliggöra att Sverige är en sekulär välfärdsstat. Uniformer för personal på statliga flygplatser ska vara neutrala, funktionella och lätta att känna igen, med fokus på säkerhet och trygghet för både resenärer och medarbetare. Statliga flygplatsers arbetsuniformer ska vara fria från politiska och religiösa budskap.

Ökad säkerhet på direktlinjer

Det finns ett behov av att förenkla resandet samtidigt som ökad säkerhet är viktigt. Detta gäller exempelvis direktlinjer från Arlanda flygplats och kanske i extra hög utsträckning resor till USA men även till Storbritannien efter utträdet ur Europeiska unionen. Kapacitet, teknik och anslutande infrastruktur behöver ses över och byggas ut för att säkerställa särskilda direktlinjer.

Rätt att använda videokamera i tjänsteutövandet

Trygghet och säkra transporter är viktigt. När övervakningskameror används minskar brottsligheten. I infrastrukturen där miljontals personer färdas varje dag har kameror en viktig funktion för att förebygga brottslighet. Tunnelbanan, bussar, spårvagnar och

bland annat plattformar vid stationer är idag utrustade med kameror. Parkeringsvakter, väktare, militärer och poliser bär redan idag kamera på jobbet. Antalet hot minskar när resenärer ser att personal bär videokamera. Som ett led i att stävja det ökande våldet bör personal som arbetar som t.ex. ombordpersonal på flyg, men även flygplatspersonal ges möjlighet att bära kameror som en del av arbetsutrustningen.

Förtydliga luftfartslagen och luftfartsförordningen

Sveriges flygindustri utsätts för en ny typ av brottslighet där förövaren utför ett slags sabotage genom att aktivt och uppsåtligt motsätta sig flygpersonalens anvisningar och gällande säkerhetsrutiner. Detta agerande har bland annat använts för att förhindra verkställande av utvisningar. Ett problem är att den nuvarande luftfartslagen inte är tillräckligt tydlig. Luftfartslagen och luftfartsförordningen bör snabbutredas och förtydligas.

Minimistraff i luftfartslagen

Den nuvarande luftfartslagen är inte tillräckligt långtgående och en översyn avseende vilka gärningar som ska anses straffbara bör skyndsamt ske. Luftfartslagen och luftfartsförordningen behöver snabbutredas gällande möjligheten att öka minimistraffet i dessa lagar.

Drönare

Genom att använda drönare kan kostnader för leveranser till svåråtkomliga platser minskas. Drönare kan också med fördel nyttjas vid övervakning exempelvis för att upptäcka skogsbränder och för gränsbevakning. Med hjälp av drönare möjliggörs välfärdstransporter. Det är därför angeläget att regeringen utreder var i landet, drönare kan göra mest nytta. Vidare bör utredningen peka ut eventuella undantag som underlättar försök med olika drönartransporter samt övervakningsflyg

Drönare innebär stora möjligheter i många sammanhang, men kan också ge upphov till problem. Drönarna utgör en stor säkerhetsrisk för flyget då drönare kan användas som ett sätt att avsiktligt störa eller helt stoppa flygtrafiken.

Vi vill säkerställa att flygplatsernas behov tillgodoses och att arbetet leder till tydlig ansvarsfördelning, fungerande samverkan och operativ förmåga att upptäcka, identifiera och avvärja hotande drönare. Befogenheter och tekniska åtgärder behöver kunna användas utan att flygsäkerheten äventyras.

Miljösatsningar som berör svensk flygindustri ska innefatta beräkningar av koldioxidläckage

Miljöproblem tar inte hänsyn till nationsgränser. En konstruktiv och realistisk miljöpolitik utgår från det mest slagkraftiga och kostnadseffektiva sättet att bekämpa miljöförstöring globalt. Ekonomiska pålagor som läggs på svenska företag och flygindustrin resulterar i att delar av svensk produktion och industri flyttar till nationer med lättare reglerade miljömål, vilket resulterar i ökade utsläpp. Koldioxidläckage bidrar till en negativ utveckling. Miljösatsningar som berör svensk flygindustri ska innefatta beräkningarna gällande koldioxidläckage och satsningar ska styras mot internationella åtgärder och forskning framför höjda skatter på flygande. Till detta ska läggas vikten av att beakta eventuell framtida elflygs behov vid utveckling av vår nationella flyginfrastruktur.

Beredskapsflygplatser

Landets beredskapsflygplatser är av vital betydelse för viktiga samhällsfunktioner i samhället. Det kan gälla allt från ambulans/ organflygningar och brandbekämpning till Försvarsmarsmaktens olika behov. Det är avgörande att alla flygplatser som utför beredskapsuppgifter, oavsett huvudman, ges status som beredskapsflygplatser. Staten måste också fullt ut kompensera dem för de merkostnader som dessa samhällsviktiga uppdrag innebär. Vi vill säkerställa att systemet med beredskapsflygplatser upprätthåller den geografiska täckning, tillgänglighet och funktion som krävs för att säkerställa transporter och totalförsvarets behov och att det där brister identifieras åtgärdas skyndsamt.

Vidare bör ersättningssystemet följas upp så att det ger långsiktiga förutsättningarna för vidare utveckling och bevarande av beredskap som staten efterfrågar. Finansiering och avtal bör vara långsiktiga och bygga på tydligt definierade uppdrag, behov och kostnader.

Ersättning för jourverksamhet

Flygplatser är en viktig del av svensk infrastruktur. Runt om i Sverige slåss kommuner och regioner för att kunna behålla sina flygplatser. Våra regionala flygplatser utför flera viktiga insatser för samhället, såsom ambulanstransporter, organtransporter, sjö- och fjällräddning och brandspaning, samt ger stöd till flera myndigheter. Denna typ av insatser bör kvalificera våra regionala flygplatser att klassificeras som beredskapsflygplatser. Därutöver bör alla typer av jourverksamhet som sker på flygplatserna ersättas ekonomiskt.

Kris och beredskap

Luftfartsverket är beredskapsmyndighet med särskild betydelse för samhällets kris-beredskap och totalförsvar. Transporter är en av flera samhällsviktiga verksamheter som behöver fungera även i allvarlig kris och ytterst i krig.

Utifrån det förändrade omvärldsläget med krig i vår närhet liksom Sveriges anslutning till Nato ser vi att en riktad utredning i syfte att genomlysa Luftfartsverkets arbete med att säkerställa flygtransporter i allvarlig kris och ytterst i krig bör genomföras.

Utbildningskrav för piloter som flyger fallskärmshoppare

Trots att flygning med fallskärmshoppare är en av de mest krävande formerna av privatflyg krävs i dag ingen särskild utbildning utöver privatflygcertifikat och 200 flygtimmar. Piloter förväntas hantera återkommande tyngdpunktsförskjutningar, flygning nära flygplanets prestandagränser och snabba förändringar i last och flygegenskaper, utan någon formell behörighet eller standardiserad utbildning.

Särskilda behörigheter krävs för mörkerflygning, instrumentflygning och segelflygbogsering. För att minska olyckorna ska särskild behörighet även för flygning av fallskärmshoppare införas.

Ann-Christine Frohm (SD)

Eric Palmqvist (SD) *Patrik Jönsson (SD)*

Liselotte Forsberg (SD)